EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 20.5.2020
COM(2020) 508 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Kreikan vuoden 2020 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kreikan vuoden 2020 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Kreikan vuoden 2020 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Kreikan vuoden 2020 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97[1] ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011[2] ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Komissio hyväksyi 17 päivänä joulukuuta 2019 vuotuisen kestävän kasvun strategian, mikä aloitti vuoden 2020 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Se otti huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17 päivänä marraskuuta 2017 antaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan julistuksen. Komissio hyväksyi 17 päivänä joulukuuta 2019 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella myös varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Kreikka kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta.

(2) Kreikkaa koskeva vuoden 2020 maaraportti[3] julkaistiin 26 päivänä helmikuuta 2020. Siinä arvioitiin Kreikan edistymistä neuvoston 9 päivänä heinäkuuta 2019

[1] EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 507 final 2.

hyväksymien maakohtaisten suositusten[4] noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu, jonka tulokset julkaistiin samaten 26 päivänä helmikuuta 2020. Komissio päätteli analyysinsa perusteella, että Kreikan makrotaloudessa on liiallisia epätasapainoja. Havaitut epätasapainot liittyvät erityisesti suureen julkiseen velkaan, järjestämättömien lainojen suureen osuuteen pankkien taseissa ja ulkoiseen sektoriin tilanteessa, jossa potentiaalinen kasvu on yhä heikkoa ja työttömyys korkealla.

(3) Maailman terveysjärjestö julisti 11 päivänä maaliskuuta 2020 covid-19:n virallisesti maailmanlaajuiseksi pandemiaksi. Se on kansalaisten, yhteiskuntien ja talouden kannalta vakava kansanterveysuhka. Se asettaa kansalliset terveydenhuoltojärjestelmät kovan paineen alaisiksi ja vahingoittaa globaaleja toimitusketjuja, heiluttaa rahoitusmarkkinoita, häiritsee kulutuskysyntää ja vaikuttaa kielteisesti useilla eri aloilla. Se uhkaa ihmisten työpaikkoja ja toimeentuloa sekä yritysten liiketoimintaa. Pandemia on aiheuttanut merkittävän talouden häiriön, jolla on jo vakavia vaikutuksia Euroopan unionissa. Komissio antoi 13 päivänä maaliskuuta 2020 tiedonannon[5], jossa kehotetaan toteuttamaan kriisin talousvaikutusten lieventämiseksi koordinoituja taloudellisia toimia, joihin osallistuvat kaikki kansallisen ja unionin tason toimijat.

(4) Useat jäsenvaltiot ovat julistaneet hätätilan tai ottaneet käyttöön hätätoimenpiteitä. Hätätoimenpiteiden olisi oltava ehdottoman oikeasuhteisia, välttämättömiä, ajallisesti rajoitettuja ja eurooppalaisten ja kansainvälisten normien mukaisia. Niihin olisi sovellettava demokraattista valvontaa ja riippumatonta laillisuusvalvontaa.

(5) Komissio antoi 20 päivänä maaliskuuta 2020 tiedonannon vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen aktivoinnista[6]. Lauseke, josta säädetään asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 1 kohdassa, 6 artiklan 3 kohdassa, 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklan 3 kohdassa sekä asetuksen (EY) N:o 1467/97 3 artiklan 5 kohdassa ja 5 artiklan 2 kohdassa, helpottaa finanssipolitiikan koordinointia talouden vakavan taantuman yhteydessä. Tiedonannossaan komissio oli neuvoston kanssa samaa mieltä siitä, että kun otetaan huomioon odotettavissa oleva covid-19-epidemian aiheuttama vakava talouden taantuma, tämänhetkiset olosuhteet mahdollistavat lausekkeen aktivoinnin. Jäsenvaltioiden valtiovarainministerit yhtyivät komission arvioon 23 päivänä maaliskuuta 2020. Yleisen poikkeuslausekkeen aktivoiminen mahdollistaa tilapäisen poikkeamisen julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä sopeuttamisuralta edellyttäen, että tämä ei vaaranna julkisen talouden kestävyyttä keskipitkällä aikavälillä. Korjaavan osion osalta neuvosto voi myös päättää komission suosituksesta hyväksyä tarkistetun julkisen talouden kehityskaaren. Yleinen poikkeuslauseke ei keskeytä vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisia menettelyjä. Se antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden poiketa niistä julkista taloutta koskevista vaatimuksista, joita tavallisesti sovellettaisiin, ja samalla komissiolla ja neuvostolla on mahdollisuus toteuttaa tarvittavat politiikan koordinointitoimenpiteet vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa.

(6) On toimittava herkeämättä, jotta voidaan rajoittaa ja hillitä pandemian leviämistä, parantaa kansallisten terveydenhuoltojärjestelmien selviytymiskykyä, lieventää sosioekonomisia seurauksia toteuttamalla yrityksille ja kotitalouksille suunnattuja

[4] EUVL C 301, 5.9.2019, s. 117.
[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

tukitoimia ja varmistaa työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden kannalta asianmukaiset olosuhteet työpaikoilla, kun taloudellista toimintaa käynnistetään uudelleen. Unionin olisi hyödynnettävä käytettävissään olevia välineitä kaikilta osin tukeakseen jäsenvaltioiden toimia näillä osa-alueilla. Samaan aikaan jäsenvaltioiden ja unionin olisi yhdessä valmisteltava toimenpiteitä, joita tarvitaan, jotta yhteiskunnassa ja taloudessa voidaan palata normaaliin ja jotta päästään takaisin kestävään kasvuun. Toimenpiteissä olisi otettava huomioon muun muassa vihreä siirtymä ja digitaalinen muutos ja hyödynnettävä kaikki kriisistä saadut kokemukset.

(7) Covid-19-kriisi on tuonut esiin sisämarkkinoiden tarjoaman joustavuuden, joka auttaa sopeutumaan poikkeuksellisiin tilanteisiin. Poikkeustoimenpiteet, jotka estävät sisämarkkinoita toimimasta normaalisti, on kuitenkin poistettava heti, kun ne eivät enää ole välttämättömiä. Näin voidaan varmistaa nopea ja sujuva siirtyminen elpymisvaiheeseen sekä palauttaa tavaroiden, palveluiden ja työntekijöiden vapaa liikkuvuus. Vallitseva kriisi on osoittanut, että terveydenhuoltoalalla tarvitaan kriisivalmiussuunnitelmia, joihin kuuluvat muun muassa parannetut hankintastrategiat, monipuoliset toimitusketjut ja välttämättömien tarvikkeiden strategiset varastot. Niillä on tärkeä merkitys laadittaessa laajempia kriisivalmiussuunnitelmia.

(8) Jotta jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön kaikki Euroopan rakenne- ja investointirahastojen käyttämättä olevat varat lieventääkseen covid-19-pandemian poikkeuksellisia vaikutuksia, unionin lainsäätäjä on jo tehnyt muutoksia lainsäädäntöön[7]. Näillä muutoksilla lisätään joustavuutta sekä yksinkertaistetaan ja virtaviivaistetaan menettelyjä. Lisäksi jäsenvaltiot voivat tilivuonna 2020–2021 kassavirtapaineiden vähentämiseksi hyödyntää 100 prosentin yhteisrahoitusosuutta unionin talousarviosta. Kreikkaa kannustetaan hyödyntämään näitä mahdollisuuksia kaikilta osin, jotta se voi auttaa niitä yksittäisiä henkilöitä ja aloja, joihin haasteet eniten vaikuttavat.

(9) Pandemian sosioekonomiset seuraukset jakautuvat todennäköisesti epätasaisesti Kreikan eri alueiden välillä erilaisen erikoistumisen vuoksi. Seuraukset tuntuvat erityisesti alueilla, jotka ovat selvästi riippuvaisia matkailusta ja yleisemmin liiketoiminnasta, jossa kuluttajia palvellaan kasvotusten. Tähän liittyy huomattava alueellisten erojen kasvamisen riski, mikä pahentaa pääkaupungin ja etenkin saari- ja vuoristoalueiden välisten erojen jo havaittua kasvusuuntausta, joka syveni entisestään finanssikriisin aikana. Kun otetaan huomioon, että riskinä on myös jäsenvaltioiden välisen lähentymisprosessin väliaikainen taantuminen, tämänhetkinen tilanne edellyttää kohdennettuja toimia.

(10) Kreikka toimitti vuoden 2020 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2020 vakausohjelmansa 30 päivänä huhtikuuta 2020. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

---

[7] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/460, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2020, asetusten (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013 ja (EU) N:o 508/2014 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse erityistoimenpiteistä, jotta saataisiin liikkeelle investointeja jäsenvaltioiden terveydenhuoltojärjestelmiin ja muille talouden aloille covid-19:n puhkeamisen vastatoimena (Koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskeva investointialoite) (EUVL L 99, 31.3.2020, s. 5) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/558, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2020, asetusten (EU) N:o 1301/2013 ja (EU) N:o 1303/2013 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse erityistoimenpiteistä, joilla voidaan tarjota poikkeuksellista joustavuutta Euroopan rakenne- ja investointirahastojen käyttöön covid-19:n puhkeamisen vastatoimena (EUVL L 130, 24.4.2020, s. 1).

(11) Kreikkaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja velkasääntöä.

(12) Vuoden 2020 vakausohjelmassa hallitus ennakoi julkisen talouden rahoitusaseman, joka vuonna 2019 oli 1,5 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen, heikkenevän niin, että vuonna 2020 se on 4,7 prosenttia alijäämäinen suhteessa BKT:hen. Alijäämän ennustetaan supistuvan 0,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2021. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen supistui 176,6 prosenttiin vuonna 2019, mutta vuoden 2020 vakausohjelman mukaan sen odotetaan kasvavan 188,8 prosenttiin vuonna 2020. Julkista taloutta koskeviin ennusteisiin liittyy maakohtaisia riskejä, kuten vireillä olevat oikeudenkäynnit ja julkisen palvelun velvoitteet. Covid-19-pandemian aiheuttama suuri epävarmuus vaikuttaa makrotalouden ja julkisen talouden näkymiin.

(13) Kreikka on covid-19-pandemian seurauksena toteuttanut osana unionin koordinoitua lähestymistapaa budjettitoimenpiteitä terveydenhuoltojärjestelmänsä kapasiteetin lisäämiseksi, pandemian hillitsemiseksi ja avun tarjoamiseksi niille ihmisille ja aloille, joihin kriisi on erityisesti vaikuttanut. Vuoden 2020 vakausohjelman mukaan kyseiset budjettitoimenpiteet ovat 5,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Näihin toimenpiteisiin kuuluvat muun muassa tilapäinen taloudellinen tuki palkansaajille, itsenäisille ammatinharjoittajille, yksittäisille yrityksille ja tiettyjen vapaiden ammattien harjoittajille, joihin pandemia on vaikuttanut, takaisinmaksettavien ennakoiden maksaminen yrityksille, joiden liikevaihto on supistunut, sosiaaliturvamaksujen maksaminen niiden työntekijöiden puolesta, joiden työsopimukset on keskeytetty, verojen ja sosiaaliturvamaksujen lykkääminen, mukaan lukien veronmaksueriä koskevat järjestelyt, kaikkien pandemiasta kärsivien yritysten, ammatinharjoittajien ja palkansaajien osalta ainakin kolmeksi kuukaudeksi, korkotuki pienille ja keskisuurille yrityksille myönnetyille lainoille sekä terveydenhuoltomäärärahojen lisääminen. Lisäksi Kreikka on ilmoittanut yritysten maksuvalmiutta tukevista toimenpiteistä, vaikka niillä ei olekaan suoria budjettivaikutuksia. Näihin toimenpiteisiin kuuluu Kreikan kehityspankin kautta jaettava käteisvakuus, jolla tuetaan pankkien luotonantoa. Komission kevään 2020 talousennusteessa katsotaan kuitenkin, että kaikki veronmaksun lykkäykset ovat maksuvalmiustoimenpiteitä, joilla ei ole negatiivista vaikutusta julkiseen talouteen vuonna 2020. Kreikan toteuttamat toimenpiteet ovat kaiken kaikkiaan niiden suuntaviivojen mukaisia, jotka komissio on antanut covid-19-epidemian johdosta toteutettavia koordinoituja taloudellisia toimia koskevassa tiedonannossaan. Toteuttamalla nämä toimenpiteet täysimääräisesti ja – sitten kun taloustilanne sen sallii – palauttamalla finanssipolitiikan tavoitteeksi maltillisella tasolla olevan julkisen talouden rahoitusaseman saavuttaminen keskipitkällä aikavälillä edistetään julkisen talouden kestävyyden säilymistä keskipitkällä aikavälillä.

(14) Komission kevään 2020 talousennusteen perusteella Kreikan julkisen talouden alijäämän ennustetaan olevan 6,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2020 ja 2,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2021 olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana. Julkisen talouden velan ennustetaan olevan 196,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2020 ja 182,6 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2021.

(15) Komissio antoi 20 päivänä toukokuuta 2020 perussopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laaditun kertomuksen, koska Kreikka ei vuonna 2019 noudattanut velkasääntöä ja koska sen ennakoidaan ylittävän vuonna 2020 alijäämän viitearvon, joka on 3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kaiken kaikkiaan analyysi viittaa siihen, että

perussopimuksessa ja asetuksessa (EY) N:o 1467/1997 määriteltyä velkakriteeriä noudatetaan, ja siihen, että alijäämäkriteeriä ei noudateta.

(16) Kreikan oikea-aikainen reagointi covid-19-pandemiaan ja rajoitusten täytäntöönpano vaikuttavat tehokkailta toimintatavoilta, kun otetaan huomioon, että tähän mennessä todettujen infektioiden määrä on ollut melko alhainen. Covid-19-kriisin taloudellisten vaikutusten odotetaan kuitenkin olevan vakavia, sillä muihin jäsenvaltioihin verrattuna Kreikka on vahvasti riippuvainen matkailu- ja liikennealoista. Kreikka saattaa menettää suuren osan matkailualan tuloista vuoteen 2019 verrattuna. Matkailu on merkittävin osa Kreikan palveluvientiä: sen osuus on ollut 45 prosenttia. Lisäksi maailmankaupan hidastuessa pandemian vuoksi kysynnän odotetaan vähenevän myös merenkulkualalla, jonka osuus on 40 prosenttia maan palveluviennistä. Kotimaisen kysynnän odotetaan supistuvan merkittävästi eristystoimenpiteiden, käytettävissä olevien tulojen pienenemisen ja työttömyyden kasvun vuoksi.

(17) Covid-19-epidemian puhjettua Kreikka käynnisti kansallisen pandemiasuunnitelmansa ja otti nopeasti käyttöön ennennäkemättömiä toimenpiteitä, kuten tiukan karanteenin ja lähikontaktien välttämistä koskevat toimenpiteet erityisesti sellaisten henkilöiden osalta, joiden epäillään olleen tekemisissä viruksenkantajien kanssa. Viranomaiset ovat toteuttaneet taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi useita erilaisia toimenpiteitä, joiden suuruus on jopa 10,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2020. Toimenpiteisiin sisältyy finanssipoliittisia toimenpiteitä (5 % suhteessa BKT:hen), joiden talousarviovaikutus on 3,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Lisäksi myönnetään väliaikaisia veronmaksun lykkäyksiä ja liikepankeille käteisvakuuksia (1,9 % suhteessa BKT:hen), joiden turvin voitaisiin myöntää uusia lainoja, joiden suuruus voisi olla jopa 3,6 prosenttia suhteessa BKT:hen. Julkinen terveydenhuoltoala on saanut kertaluonteisen 273 miljoonan euron rahoituksen, jolla katetaan muun muassa 2 000 lisätyöntekijän palkkaaminen alalle, terveydenhuollon laitteiden ja tarvikkeiden hankinnat ja tehostettu seulonta.

(18) Jotta covid-19-pandemiaa voitaisiin hoitaa tuloksellisesti, on parannettava terveydenhoidon kapasiteettia, saatavuutta ja selviytymiskykyä. Suorat maksut yksityisille terveydenhuoltopalveluille ja epäviralliset maksut – jotka liittyvät läheisesti sairaaloiden tehottomaan hallinnointiin – ovat edelleen korkealla tasolla. Tämä johtaa eriarvoisuuteen. Palvelujen saatavuus on edelleen ongelma, ja niiden henkilöiden osuus, jotka ovat ilmoittaneet jäävänsä vaille tarvitsemaansa terveydenhoitoa, on EU:n suurimpia. Erot ovat suuria eri tuloryhmien välillä ja työllisyysasemasta riippuen. Omavastuuosuudet eivät ole olleet riittävän tarveharkintaisia heikommassa asemassa olevien väestöryhmien suojelemiseksi. Tilannetta pahentaa usein liian kalliiden lääkkeiden ylitarjonta ja sitä kautta niiden liikakäyttö. Ongelman ratkaisemiseksi Kreikka on toteuttamassa kunnianhimoista perusterveydenhuollon uudistusta, jolla varmistetaan laadukkaiden peruspalvelujen saatavuus lyhyellä aikavälillä ja koko väestön kattava portinvartijajärjestelmä pidemmällä aikavälillä. Alustavan näytön perusteella uudistus on osoittautumassa keskeiseksi tekijäksi pyrittäessä suojelemaan kansalaisia ja rajoittamaan viruksen leviämistä: sen ansiosta voidaan varmistaa järjestelmän koko kapasiteetin käyttö potilaiden tarpeenmukaiseen hoitoon. Terveydenhuoltomenoihin on vielä löydettävä kestävä ratkaisu, sillä julkisen talouden kestävyys varmistetaan etupäässä takaisinperintäjärjestelmällä, johon kohdistuu yhä enemmän paineita riittämättömien rakennetoimenpiteiden vuoksi. Viime aikoina toteutetuista kannustavista toimista huolimatta julkisten hankintojen keskittäminen on edelleen vähäistä. Vuonna 2018 julkiset terveysmenot olivat alle EU:n keskiarvon (1 % suhteessa BKT:hen), vaikka

takaisinperityt määrät laskettaisiin mukaan. Terveydenhuoltojärjestelmän vaikuttavuuden, saatavuuden ja yleisen selviytymiskyvyn parantamiseksi tarvitaan lisää tehokkuutta ja rahoitusta.

(19) Kreikassa tarvitaan toimenpiteitä, joilla voidaan lieventää covid-19-kriisistä työntekijöille ja yrityksille aiheutuvia vaikutuksia. Komission ennusteen mukaan työttömyys kasvaa 19,9 prosenttiin vuonna 2020 ja vähenee 16,8 prosenttiin vuonna 2021. Kreikka on jo ottanut käyttöön tilapäisen järjestelmän, jolla kevennetään sellaisten yritysten työvoimakustannuksia, joiden toiminta on keskeytynyt tai kärsinyt vakavasti. Samalla sillä turvataan työsuhteet ja tarjotaan asianomaisille työntekijöille tulotukea. Kestävämpi ja joustavampi ratkaisu olisi kuitenkin kattava työajan lyhentämisjärjestely, ja viranomaiset ovatkin jo toteuttaneet toimia siihen suuntaan. Tällainen järjestely antaisi yrityksille mahdollisuuden lyhentää työaikaa mukautetusti sen perusteella, missä määrin niiden toiminta on rajoittunut. Samalla elinkeinoelämä pysyisi toiminnassa ja estettäisiin tilapäisten irtisanomisten muuttuminen rakenteelliseksi työttömyydeksi. Laajentamalla etätyön kaltaisia joustavia työjärjestelyjä, jotka ovat toistaiseksi olleet Kreikassa vähäisiä muihin jäsenvaltioihin verrattuna, voitaisiin turvata taloudellinen toiminta ja säilyttää työpaikat eristäytymistä ja fyysistä etäisyyttä noudatettaessa.

(20) Covid-19-kriisi saattaa suurella osalla väestöstä jälleen pahentaa sosiaalista tilannetta ja lisätä tuloeroja. Köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevan väestön osuus oli Kreikassa ennen pandemian puhkeamista edelleen EU:n suurimpia, ja lapset ja työikäiset olivat suuremmassa vaarassa kuin ikääntyneet. Työssäkäyvien köyhyys, pula kohtuuhintaisista asunnoista ja energiaköyhyys ovat myös olleet merkittäviä huolenaiheita. Kriisin vaikutusten lieventämiseksi on ratkaisevan tärkeää tarjota riittävä korvaus ansionmenetyksestä kaikille kriisistä kärsiville työntekijöille ja itsenäisille ammatinharjoittajille, myös niille, joiden sosiaalinen suojelu on puutteellista. On myös tärkeää tukea heikoimmassa asemassa olevia, myös työelämän ulkopuolella olevia ja pimeää työtä tekeviä, vahvistamalla sosiaalisia turvaverkkoja. Koska on todennäköistä, että yhä useammat ihmiset jäävät turvaverkkojen varaan, on tärkeää parantaa vähimmäistoimeentulotuen riittävyyttä. Vähävaraisimpien ja heikoimmassa asemassa olevien, kuten vammaisten, pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden, on voitava saada kattavasti sosiaalipalveluja. Pitkäaikaishoitopalvelut eivät myöskään ole riittävän kehittyneitä. Kreikan olisi myös edelleen edistettävä kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta erityisesti köyhyysvaarassa olevien kotitalouksien keskuudessa esimerkiksi ottamalla käyttöön järjestely, jolla autetaan heikommassa asemassa olevia asuntovelallisia.

(21) Covid-19-kriisi on pysäyttänyt viime vuosina havaitun myönteisen työmarkkinakehityksen, ja työttömyyden odotetaan jälleen kasvavan. Jotta voidaan tukea työllisyyden vahvaa elpymistä kriisin jälkeen, Kreikan on saatettava päätökseen uudistuksia, joilla parannetaan työllistämistoimien, ja erityisesti koulutusohjelmien, vaikuttavuutta. Keskeistä on parantaa julkisten työvoimapalvelujen valmiuksia tarjota jatkuvaa ja yksilöllistä tukea työnhakijoille. Kreikan on kiinnitettävä erityistä huomiota nuoriin ja naisiin, joihin työllistymismahdollisuuksien puute vaikuttaa muita enemmän. On myös syytä parantaa työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua tukemalla niiden aktiivista ja merkityksellistä osallistumista poliittiseen päätöksentekoon, kuten sellaisten toimenpiteiden suunnitteluun ja täytäntöönpanoon, joilla voidaan puuttua covid-19-kriisin vaikutuksiin. Hallituksen olisi keskitettävä toimensa kaikkien kansalaisten perustaitojen parantamiseen. Keskeistä on puuttua heikkoihin koulutustuloksiin, kehittää ammatillista koulutusta ja laajentaa aikuiskoulutusta. Jotta

voidaan vähentää osaamisen kohtaanto-ongelmia ja vauhdittaa työmarkkinoiden elpymistä, on välttämätöntä parantaa koulutuksen laatua ja lisätä sen työmarkkinarelevanssia.

(22) Kestävän maksuvalmiustuen, myös käyttöpääoman, tarjoaminen erityisesti lainojen ja takausten avulla kriisistä kärsineille yrityksille, etenkin pienille ja keskisuurille yrityksille ja mikroyrityksille, on ollut hallituksen ensisijainen tavoite siitä lähtien, kun se aloitti covid-19-epidemian vastatoimet. Kreikka on tilapäisiä valtiontukipuitteita noudattaen ottanut käyttöön kolme järjestelmää yritysten likviditeetin parantamiseksi. Nämä ovat i) takaisinmaksettavat ennakot kattava järjestelmä, ii) pankkilainojen käteisvakuusjärjestelmä ja iii) nykyisten lainojen korkotukijärjestelmä. On tärkeää, että tässä prosessissa pankkisektori toteuttaa – viranomaisten tuella – välittäjän tehtäväänsä tarvittavan luottovirran ylläpitämiseksi asianmukaisen luottoriskin arvioinnin ja varovaisten luotonantokriteerien perusteella ja raportoi tarkasti mahdollisesta omaisuuserien laadun heikkenemisestä. On myös ratkaisevan tärkeää tukea pankkisektorin kykyä tarjota kestäviä lainojen uudelleenjärjestelyjä kriisin koettelemille elinkelpoisille lainanottajille, jotta voidaan turvata omaisuuserien laatu ja samalla vahvistaa talouden elpymistä.

(23) Talouden elpymisen edistämiseksi on tärkeää aikaistaa toteutusvalmiita julkisia investointihankkeita ja edistää yksityisiä investointeja, myös niihin vaikuttavien uudistusten avulla. Kasvua edistävien investointien lisääminen ensisijaisilla aloilla on keskeisessä asemassa, kun tuetaan pitkän aikavälin kasvua ja vähennetään alueellisia eroja. Vuonna 2019 julkiset investoinnit jäivät edellisvuosien tapaan tavoitteesta yli 1 prosentin suhteessa BKT:hen. Viranomaiset ovat alkaneet puuttua tähän investointitavoitteista jäämiseen laatimalla kansallisen kehityssuunnitelman, jolla vahvistetaan tuettujen hankkeiden kehittämistä, hallinnointia, rahoitusta ja toteutusta koskevia sääntöjä, sekä toimintasuunnitelman julkisten investointien ennakoinnin ja seurannan parantamiseksi. Koska julkisilla investoinneilla on tärkeä rooli talouden käynnistymisessä covid-19-kriisin jälkeen, on ratkaisevan tärkeää puuttua mahdollisiin jäljellä oleviin hallinnollisiin esteisiin ja luoda uusien hankkeiden jatkumo. Julkisia investointeja voitaisiin parantaa ja vauhdittaa edelleen perustamalla erityinen hankkeiden valmisteluväline. Julkisten investointien tehokkaampi toteuttaminen vauhdittaisi kasvua entisestään kerrannaisvaikutuksen ansiosta. Kreikka voisi myös hyötyä tehokkaammista ja kestävämmistä julkisista hankinnoista olennaisena osana pyrkimyksiään parantaa ja järkeistää julkisia menoja sekä taata kilpailukykyinen liiketoimintaympäristö. Tämä edellyttäisi, että havaitut puutteet, kuten sitkeästi esiintyvä perusteettomasti kohtuuttoman edullisten tarjousten ilmiö, korjataan lainsäädännöllisin ja hallinnollisin toimenpitein.

(24) Kreikan talouden elvyttäminen edellyttää myös joidenkin pitkän aikavälin heikkouksien korjaamista ja mahdollisten tulevien mahdollisuuksien hyödyntämistä. Merkittäviä investointeja tarvitaan muun muassa liikenteen ja logistiikan aloilla, joilla tarvitaan tukea erityisesti rautateiden, liikenneturvallisuuden ja intermodaalisten solmukohtien parantamiseen, sekä kiinteän jätteen ja yhdyskuntajätevesien käsittelyn alalla, jolla tarvitaan ympäristön kannalta kestäviä investointeja. Kreikan siirtyminen ilmastoneutraaliin talouteen edellyttää myös mittavia yksityisiä ja julkisia investointeja pidemmällä aikavälillä. Suunniteltuja investointeja esimerkiksi energiatehokkuuteen, rakennusten kunnostamiseen ja uusiutuviin energialähteisiin liittyviin pienimuotoisiin hankkeisiin voitaisiin aikaistaa ja näin edistää talouden elpymistä covid-19-kriisin jälkeen. Keskipitkän aikavälin elvytystoimien valmistelutyössä voidaan hyödyntää jäsenvaltioiden kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien, yhteistä etua koskevien

hankkeiden luetteloiden ja infrastruktuurin kehittämissuunnitelmien puitteissa suunniteltuja investointeja. Näitä voisivat olla investoinnit rajatylittäviin yhteyksiin naapurijäsenvaltioiden välistä sähkön tuontia ja vientiä varten Kreikan kansalaisten ja yritysten kestävän sähkönsaannin varmistamiseksi sekä investoinnit toimenpiteisiin, joilla varmistetaan oikeudenmukainen siirtymä niillä alueilla, joihin Kreikan kunnianhimoinen suunnitelma siirtyä pois ruskohiileen perustuvasta sähköntuotannosta vaikuttaa eniten. Oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa koskeva ohjelmasuunnittelu kaudeksi 2021–2027 voisi auttaa Kreikkaa vastaamaan joihinkin haasteisiin, joita siirtyminen ilmastoneutraaliin talouteen aiheuttaa, erityisesti maaraportin[8] liitteen D kattamilla alueilla. Näin Kreikka voisi hyödyntää rahastoa parhaalla mahdollisella tavalla.

(25) Viime vuosina saavutetusta edistyksestä huolimatta Kreikan on vauhditettava toimiaan digitaalisen suorituskykynsä parantamiseksi muun muassa ottamalla käyttöön digitaalisia välineitä ja palveluja julkishallinnossa, oikeuslaitoksessa ja yrityksissä. Koronavirusepidemian myötä käyttöön otettujen digitaalisten palveluiden tuomien etujen hyödyntäminen ja edistysvauhdin ylläpitäminen on erityisen tärkeää julkishallinnon ja elpymisvaiheen kannalta. Strateginen lähestymistapa digitaaliteknologian käytön nopeuttamiseksi kaikilla talouden aloilla, myös julkishallinnossa, ja eri tietojärjestelmien, erityisesti markkinavalvontatietokannan, yhteentoimivuus auttaisivat kuromaan umpeen tuottavuuskuilua muihin euroalueen maihin nähden ja keventämään hallinnollista taakkaa. Ensisijaisen tärkeää on myös erittäin suuren kapasiteetin verkkojen saatavuuden parantaminen ja nopeiden internetyhteyksien käyttöönotto. Digitaalisten taitojen osalta Kreikka on edelleen EU:n keskiarvon alapuolella, sillä vuonna 2019 vain 51 prosentilla 16–74-vuotiaista oli digitaaliset perustaidot, kun EU:n keskiarvo oli 58 prosenttia. Parantamalla digitaalisia taitoja kaikki saavat yhtäläiset mahdollisuudet käyttää sähköisiä palveluja, yritykset voivat hyödyntää etätyötä ja sähköisiä välineitä ja koululaiset, korkeakouluopiskelijat ja aikuisopiskelijat voivat osallistua etäopiskeluun täysimääräisesti. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä heikoista lähtökohdista tuleviin ihmisiin, kuten pakolaisiin ja turvapaikanhakijoihin, sekä syrjäseuduilla ja maaseudulla asuviin.

(26) Sen jälkeen kun Kreikka sai Euroopan vakausmekanismin nojalla toteutettavan rahoitustukiohjelman onnistuneesti päätökseen vuonna 2018, siihen on sovellettu asetuksen (EU) N:o 472/2013 mukaista tiukennettua valvontaa. Kreikkaa koskevan tiukennetun valvonnan käyttöönotto[9] tarkoittaa, että Kreikan on keskipitkällä aikavälillä otettava edelleen käyttöön toimenpiteitä, joilla pyritään puuttumaan makrotalouden epätasapainojen mahdollisiin syihin, ja toteutettava rakenneuudistuksia, joilla tuetaan vankkaa ja kestävää talouskasvua. Kreikka sitoutui 22 päivänä kesäkuuta 2018 kokoontuneessa euroryhmässä jatkamaan kaikkia ohjelman puitteissa käyttöön otettuja keskeisiä uudistuksia, kunnes ne on saatu toteutettua kaikilta osin. Kreikka myös sitoutui toteuttamaan erityistoimenpiteitä, jotka koskevat finanssipolitiikkaa ja julkisen talouden rakennetta, sosiaalipalveluja, rahoitusvakautta, työ- ja tuotemarkkinoita, yksityistämistä, oikeuslaitoksen toimintaa, julkishallintoa ja korruption torjuntaa. Nämä rakenneuudistukset ovat yhä tärkeämpiä Kreikan pyrkiessä käynnistämään talouttaan uudelleen. Näiden uudistusten onnistuneella toteuttamisella

[8] SWD(2020) 507 final 2.

[9] Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2018/1192, annettu 11 päivänä heinäkuuta 2018, Kreikkaa koskevan tiukennetun valvonnan käyttöönotosta, EUVL L 211, 22.8.2018, s. 1, ja komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2019/338, annettu 20 päivänä helmikuuta 2019, Kreikkaan kohdistuvan tiukennetun valvonnan jatkamisesta, EUVL L 60, 28.2.2019, s. 17.

ja loppuun saattamisella tuettaisiin merkittävästi Kreikan kasvua keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Kreikka on velvollinen raportoimaan neljännesvuosittain siitä, miten se on edistynyt tiukennetun valvonnan mukaisten sitoumustensa täyttämisessä. Suotuisa raportti voi puolivuosittain avata tietä velkahelpotustoimenpiteille, joiden suuruus on 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuodessa. Euroryhmä päätti huhtikuussa 2019 maksaa politiikkatoimista riippuvien velkatoimenpiteiden ensimmäisen erän, joka on 970 miljoonaa euroa. Toisesta erästä se päätti joulukuussa 2019, ja sen suuruus on 767 miljoonaa euroa. Kuudes tiukennettua valvontaa koskeva raportti, jossa arvioidaan Kreikan edistymistä sitoumusten täytäntöönpanossa, julkaistiin 20 päivänä toukokuuta 2020.

(27) Vaikka näissä suosituksissa keskitytään pandemian sosioekonomisten vaikutusten korjaamiseen ja talouden elpymisen helpottamiseen, neuvoston 9 päivänä heinäkuuta 2019 hyväksymät vuoden 2019 maakohtaiset suositukset koskevat kuitenkin myös uudistuksia, jotka ovat keskipitkän ja pitkän aikavälin rakenteellisiin haasteisiin vastatessa olennaisia. Nämä suositukset ovat edelleen ajankohtaisia, ja niiden seuraamista jatketaan talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä koko ensi vuoden. Tämä koskee myös investointeihin liittyvästä talouspolitiikasta annettuja suosituksia. Viimeksi mainitut suositukset olisi otettava huomioon vuoden 2020 jälkeisessä koheesiopolitiikan rahoituksen strategisessa ohjelmasuunnittelussa, kriisiä lieventävät toimenpiteet ja ulospääsystrategiat mukaan lukien.

(28) Nykytilanteessa on erityisen tärkeää keskittyä edelleen pankkien uudelleenjärjestelyyn, jotta voidaan säilyttää rahoitusvakaus ja vapauttaa pankkisektorin kapasiteettia talouden elpymisen rahoittamiseen. Pankkisektorin häiriönsietokyky on parantunut, minkä seurauksena pääomaliikkeiden rajoitukset poistettiin syyskuussa 2019, mutta jäljellä olevat riskit ja haasteet ovat edelleen suuria. Näihin kuuluvat edelleen suuri järjestämättömien lainojen määrä, pääomatilanne, joka on pääomavaatimusten mukainen mutta jossa pääoman kysyntä kasvaa lyhyellä aikavälillä, sekä luotonannon kasvusta riippuvainen heikko kannattavuus. Tämän seurauksena Kreikan pankit ovat erityisen alttiita varainhankintakustannusten kasvulle ja omaisuuserien laadun uudelle heikkenemiselle covid-19-pandemian vuoksi. Kun pyritään lieventämään pandemian vaikutuksia omaisuuserien laatuun ja samalla käsittelemään vanhoja järjestämättömiä lainoja, keskeisessä asemassa voivat olla järjestämättömien lainojen jälkimarkkinoiden toiminnan jatkuvuuden edistäminen sekä uusi luotonanto ja toteuttamiskelpoiset pitkäaikaisten lainojen uudelleenjärjestelyt varovaisia luotonantokriteerejä noudattaen. Olennainen askel tähän suuntaan voi olla lainsäädännön uudistaminen niin, että rajoittamaton vakuuksien täytäntöönpano on mahdollista lainanmaksun laiminlyönnin yhteydessä.

(29) Talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso tarjoaa unionissa puitteet talous- ja työllisyyspolitiikan jatkuvalle koordinoinnille, jolla voidaan edistää kestävää taloutta. Jäsenvaltiot ovat vuoden 2020 kansallisissa uudistusohjelmissaan arvioineet edistymistä Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Varmistamalla, että jäljempänä esitettyjä suosituksia noudatetaan kaikilta osin, Kreikka edistää kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja yhteisiä pyrkimyksiä varmistaa kilpailukykyinen kestävyys unionissa.

(30) Talouksien tiivis koordinointi talous- ja rahaliitossa on keskeistä, jotta covid-19-kriisin taloudellisista vaikutuksista voidaan toipua nopeasti. Koska Kreikka kuuluu jäsenvaltioihin, joiden rahayksikkö on euro, sen olisi euroryhmän antaman poliittisen ohjauksen huomioon ottaen varmistettava, että sen politiikka on euroalueelle

annettujen suositusten mukaista ja muiden euroalueen jäsenvaltioiden politiikkojen kanssa yhteen sovitettua.

(31) Komissio on vuoden 2020 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Kreikan talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2020 maaraportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2020 vakausohjelman ja vuoden 2020 kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Kreikalle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon ohjelmien ja jatkotoimenpiteiden merkityksen Kreikan finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyden kannalta mutta myös sen, ovatko ne unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.

(32) Neuvosto on tutkinut vuoden 2020 vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto[10] ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.

(33) Neuvosto on tutkinut vuoden 2020 kansallisen uudistusohjelman ja vuoden 2020 vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Näissä suosituksissa otetaan huomioon tarve puuttua pandemiaan ja helpottaa talouden elpymistä ensimmäisenä välttämättömänä askeleena epätasapainojen korjaamiseksi. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut suositukset, joilla puututaan suoraan komission havaitsemiin makrotalouden epätasapainoihin, ilmenevät suosituksista 1, 2, 3 ja 4,

SUOSITTAA, että Kreikka toteuttaa vuosina 2020 ja 2021 toimia, joilla se

1. toteuttaa yleisen poikkeuslausekkeen huomioon ottaen kaikki tarvittavat toimenpiteet pandemian torjumiseksi, talouden ylläpitämiseksi ja alkavan elpymisen tukemiseksi; harjoittaa taloustilanteen salliessa finanssipolitiikkaa, jonka tavoitteena on saavuttaa maltillisella tasolla oleva julkisen talouden rahoitusasema keskipitkällä aikavälillä ja varmistaa velkakestävyys samalla kun lisätään investointeja; parantaa terveydenhuoltojärjestelmän selviytymiskykyä ja varmistaa terveydenhuoltopalveluiden asianmukaisen ja tasapuolisen saatavuuden;

2. lieventää kriisin työllisyys- ja sosiaalivaikutuksia muun muassa toteuttamalla työajan lyhentämisjärjestelyjen kaltaisia toimenpiteitä ja varmistamalla tuloksellisen aktivointituen;

3. ottaa nopeasti käyttöön toimenpiteitä likviditeetin ja jatkuvan luottovirran ja muun rahoituksen tarjoamiseksi taloudelle keskittyen erityisesti pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, joihin kriisi on vaikuttanut eniten; aikaistaa toteutusvalmiita julkisia investointihankkeita ja edistää yksityisiä investointeja talouden elpymisen vaalimiseksi; keskittää investoinnit vihreään siirtymään ja digitaaliseen muutokseen, erityisesti turvalliseen ja kestävään liikenteeseen ja logistiikkaan, puhtaaseen ja tehokkaaseen energian tuotantoon ja käyttöön sekä ympäristöinfrastruktuuriin ja erittäin suuren kapasiteetin digitaalisiin infrastruktuureihin ja taitoihin; parantaa julkishallinnon vaikuttavuutta ja digitalisaatiota ja edistää yritysten digitaalista muutosta;

4. jatkaa ja täydentää euroryhmän kokouksessa 22 päivänä kesäkuuta 2018 annettujen ohjelmanjälkeisten sitoumusten mukaisia uudistuksia talouden kestävän elpymisen

[10] Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

käynnistämiseksi, kun covid-19-epidemian vuoksi asetetut rajoitukset asteittain poistuvat.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja